

M $\frac{658}{10486}$

TRƯỜNG ĐẠI HỌC THƯƠNG MẠI
 Biên: PGS.TS Nguyễn Thị Phương Liên

Giáo trình

QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC THƯƠNG MẠI
Chủ biên: PGS, TS Nguyễn Thị Phương Liên

GIÁO TRÌNH QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ - 2007

LỜI NÓI ĐẦU

Trong mỗi một doanh nghiệp, nếu hoạt động quản trị sản xuất kinh doanh là yếu tố có ảnh hưởng đến kết quả kinh doanh và sức cạnh tranh của doanh nghiệp thông qua năng suất lao động, chất lượng và giá thành sản phẩm... thì quản trị tài chính có vai trò quan trọng trong việc đảm bảo các nguồn lực tài chính, một điều kiện không thể thiếu để thực hiện các hoạt động sản xuất, kinh doanh. Mỗi quyết định tài chính có thể không chỉ ảnh hưởng đến tình hình kinh doanh hiện tại, mà còn tác động đến hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp trong 10, 20 năm, hoặc lâu hơn nữa trong tương lai. Nói cách khác, sự thành công, hay thất bại của một doanh nghiệp phụ thuộc rất nhiều vào các quyết định tài chính của nó. Vì vậy, hiểu và biết cách phân tích, đánh giá tình hình kinh doanh để đưa ra các quyết định tài chính và tổ chức triển khai thực hiện là yêu cầu có tính bắt buộc đối với các nhà quản trị tài chính, các chủ doanh nghiệp. Đây là một trong những phần kiến thức bắt buộc đối với các chuyên ngành quản trị kinh doanh của Trường đại học Thương mại.

Xuất phát từ tầm quan trọng nêu trên và để đáp ứng yêu cầu của công tác đào tạo cán bộ quản lý kinh tế, bộ môn Quản trị tài chính, trường đại học Thương mại tổ chức biên soạn giáo trình "***Quản trị tài chính***". Sách được dùng làm tài liệu phục vụ giảng dạy, học tập cho sinh viên thuộc các chuyên ngành quản trị kinh doanh của trường và là tài liệu tham khảo hữu ích cho các độc giả quan tâm đến lĩnh vực này.

Ngoài lời mở đầu, danh mục tài liệu tham khảo, nội dung cuốn sách bao gồm 3 phần: lý thuyết, hệ thống câu hỏi ôn tập và bài tập. Phần lý thuyết được kết cấu thành 8 chương:

Chương 1: Tổng quan về quản trị tài chính

Chương 2: Quản trị tài sản cố định

Chương 3: Quản trị tài sản lưu động

Chương 4: Quản trị nguồn tài trợ

Chương 5: Đòn bẩy kinh doanh và chi phí sử dụng vốn

Chương 6: Quyết định đầu tư dài hạn của doanh nghiệp

Chương 7: Phân tích và dự báo nhu cầu tài chính của doanh nghiệp

Chương 8: Quản trị tài chính doanh nghiệp trong một số bối cảnh đặc biệt

Phần bài tập bao gồm 24 bài tập ứng dụng được sắp xếp theo thứ tự các chương và một số bài tổng hợp.

Tham gia biên soạn giáo trình gồm:

- PGS, TS Nguyễn Thị Phương Liên, trưởng bộ môn Quản trị Tài chính, chủ biên đồng thời biên soạn các chương 1, 4, đồng tác giả chương 7, hệ thống câu hỏi ôn tập và bài tập.

- PGS, TS Nguyễn Văn Thanh trưởng khoa Thương mại quốc tế biên soạn các chương 5,6, và 7.

- PGS, TS Đinh Văn Sơn, Phó hiệu trưởng trường đại học Thương mại, biên soạn chương 2,3, và 8.

Để thực hiện công trình này, chúng tôi dựa vào một số tài liệu trong nước và nước ngoài (được liệt kê trong danh mục

tài liệu tham khảo) làm căn cứ và luận chứng cho quá trình biên soạn. Chúng tôi cũng nhận được những ý kiến đóng góp hết sức quý báu của các nhà giáo, nhà khoa học: PGS, TS Vương Trọng Nghĩa, trường đại học Kinh tế quốc dân; TS Hoàng Văn Hải, trường đại học Thương mại; GS, TS, NGUT Nguyễn Bách Khoa, Hiệu trưởng trường đại học Thương mại, phòng Khoa học & Đối ngoại và tập thể giảng viên bộ môn Quản trị tài chính, trường đại học Thương mại. Chúng tôi xin chân thành cảm ơn các tác giả của những tài liệu mà chúng tôi đã sử dụng; cảm ơn sự góp ý, phản biện của các nhà khoa học có tên trên.

Mặc dù trong quá trình biên soạn, tập thể tác giả đã hết sức cố gắng để cuốn sách đảm bảo được tính khoa học, hiện đại và gắn liền với thực tiễn Việt Nam, song do trình độ có hạn, hơn thế nữa đây lại là lần đầu tiên biên soạn giáo trình này nên cuốn sách chắc chắn không thể tránh khỏi những khiếm khuyết nhất định. Chúng tôi rất mong nhận được những ý kiến đóng góp xây dựng của bạn đọc để có những chỉnh lý, sửa đổi trong lần tái bản sau.

Thay mặt tập thể tác giả

Chủ biên: PGS, TS Nguyễn Thị Phương Liên

Chương 1

TỔNG QUAN VỀ QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH

Quản trị tài chính có vai trò rất quan trọng, ảnh hưởng đến tất cả mọi hoạt động của doanh nghiệp. Thực tế hoạt động quản trị ở các doanh nghiệp cho thấy hầu hết các quyết định quản trị đều được đưa ra dựa trên kết quả khảo sát nghiên cứu, phân tích và dự báo về tình hình sản xuất - kinh doanh, tình hình tài chính hiện tại và tương lai, trong đó những đánh giá về mặt tài chính là hết sức cần thiết. Nội dung của chương 1 sẽ giới thiệu những vấn đề cơ bản về doanh nghiệp và quản trị tài chính doanh nghiệp như:

- Các hình thức tổ chức doanh nghiệp và hoạt động tài chính doanh nghiệp,
- Khái niệm, mục tiêu và chức năng của quản trị tài chính doanh nghiệp,
- Vị trí và mối quan hệ giữa quản trị tài chính với các hoạt động quản trị khác trong doanh nghiệp,
- Tổ chức bộ máy quản trị tài chính doanh nghiệp,
- Tóm tắt nội dung và phương pháp nghiên cứu môn học.

1.1. Doanh nghiệp và hoạt động tài chính doanh nghiệp

1.1.1. Các hình thức tổ chức doanh nghiệp và mục tiêu của doanh nghiệp

* *Khái niệm về doanh nghiệp*

Có nhiều quan điểm khác nhau về doanh nghiệp. Theo Luật doanh nghiệp năm 2005 thì “doanh nghiệp là tổ chức kinh tế có tên riêng, có tài sản và trụ sở giao dịch ổn định, được đăng ký kinh doanh theo quy định của pháp luật nhằm mục đích thực hiện các hoạt động kinh doanh”.

* Các hình thức tổ chức doanh nghiệp

Doanh nghiệp được tổ chức theo nhiều hình thức pháp lý khác nhau, song nhìn chung có một số hình thức cơ bản sau:

- Doanh nghiệp tư nhân: là doanh nghiệp do một cá nhân làm chủ và tự chịu trách nhiệm bằng toàn bộ tài sản của mình về mọi hoạt động của doanh nghiệp.

Có thể nói rằng doanh nghiệp tư nhân là hình thức tổ chức kinh doanh lâu đời nhất và đơn giản nhất của một thực thể kinh doanh. Đặc điểm nổi bật nhất của doanh nghiệp tư nhân là người chủ phải chịu trách nhiệm vô hạn đối với các nghĩa vụ tài chính của nó. Điều này có nghĩa là người chủ phải chịu trách nhiệm đối với doanh nghiệp về mặt tài chính không chỉ trên phần vốn đầu tư ban đầu mà khi cần còn phải đem cả tài sản cá nhân để trang trải cho các khoản nợ của doanh nghiệp.

Thuận lợi lớn nhất của doanh nghiệp tư nhân là việc thành lập rất đơn giản, dễ dàng. Chủ doanh nghiệp là người có toàn quyền quyết định hoạt động kinh doanh, được nhận tất cả thu nhập từ kinh doanh sau khi đã thanh toán các khoản nợ. Nhưng loại hình doanh nghiệp này cũng có một số hạn chế như chủ doanh nghiệp phải chịu trách nhiệm vô hạn đối với tất cả các khoản nợ trong kinh doanh. So với các loại hình doanh nghiệp khác, các hình thức huy động vốn của doanh

nghiệp tư nhân cũng có giới hạn nhất định. Doanh nghiệp không có quyền huy động vốn dưới bất kỳ hình thức phát hành chứng khoán nào. Vì thế quy mô của doanh nghiệp phụ thuộc vào tiềm lực tài chính của người chủ cũng như khả năng vay mượn của ông ta. Do đó, không có gì đáng ngạc nhiên khi thấy đa số các doanh nghiệp tư nhân đều là doanh nghiệp nhỏ.

- Công ty hợp danh là doanh nghiệp trong đó:

+ Phải có ít nhất 2 thành viên là đồng sở hữu chung của công ty, cùng nhau kinh doanh dưới một tên chung (gọi là thành viên hợp danh), ngoài các thành viên hợp danh có thể có thành viên góp vốn.

+ Thành viên hợp danh phải là cá nhân có trình độ chuyên môn và uy tín nghề nghiệp và chịu trách nhiệm bằng toàn bộ tài sản của mình về các nghĩa vụ của công ty.

+ Thành viên góp vốn chỉ chịu trách nhiệm về các khoản nợ của công ty trong phạm vi số vốn đã góp vào công ty.

Loại hình công ty hợp danh có lợi thế hơn doanh nghiệp tư nhân về khả năng huy động vốn do có thể có nhiều thành viên tham gia góp vốn kinh doanh.

- Công ty trách nhiệm hữu hạn (TNHH): là loại công ty do các thành viên góp vốn để thành lập và họ chỉ chịu trách nhiệm hữu hạn trên phần vốn đã góp vào công ty.

Ở Việt Nam, theo Luật Doanh nghiệp năm 2005, công ty TNHH (hai thành viên trở lên) là doanh nghiệp trong đó:

+ Các thành viên chịu trách nhiệm hữu hạn về các khoản nợ và các nghĩa vụ tài sản khác của doanh nghiệp trong phạm vi số vốn đã cam kết góp vào doanh nghiệp.